

ผลของการใช้หนังสือการ์ตูนตัวแบบ ต่อการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์)

The Effect of Using Comic Cartoon Modeling on Pratomsuksa IV Student's Moral Behavior, Khon Kaen Demonstration School, Khon Kaen University

กรุณา ศรีแสน (Karuna Srisaen)*

ดร.นิตย์ บุหงามงคล (Dr.Nit Bungamongkon)**

นภดล มีไชโย (Nopphadon Meechaiyo)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้หนังสือการ์ตูนตัวแบบต่อการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 ภาคปลาย ปีการศึกษา 2545 จากผลการประเมินพฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียน เลือกกลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนที่มีคะแนนที่ควรปรับปรุงโดยนำคะแนนมาเรียงจากน้อยไปมากแล้วนำคะแนนมาจับคู่กันและใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)) แยกแต่ละคู่ให้อยู่ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 10 คน รูปแบบการวิจัยเป็นแบบ Randomized control group Pretest-Posttest Design

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น คือ แบบประเมินพฤติกรรมจริยธรรม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นแบบ Alpha Coefficient ของ Cronbach .83 แผนการจัดประสบการณ์ และหนังสือการ์ตูนตัวแบบแสดงพฤติกรรมจริยธรรม จำนวน 10 เรื่อง กลุ่มทดลองได้รับฟัง ดู และอ่านหนังสือการ์ตูนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที จำนวน 10 ครั้งติดต่อกัน กลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนการสอนตามปกติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) The Mann-Whitney U Test และ The Wilcoxon Signed Rank Test

* มหบัณฑิต หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. พฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. พฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Abstract

The objective of this research was to study the effect of using comic cartoon modeling on pratomsuksa IV student's moral Behavior, Khon Kaen Demonstration school, Khon Kaen University. The sample were pratomsuksa IV Student's, second semester, 2002 academic year at Khon Kaen Demonstration School, Khon Kaen University. They were assigned to the experimental group and control group by simple random sampling. The research design was Randomized control group Pretest-Posttest Design.

The instruments were Moral Behavior Evaluation forms of Pratomsuksa IV student, the Lesson plan for Pratomsuksa IV student and Comic cartoon modeling.

The experimental group was provided with the comic cartoon modeling 50 minutes, three times a week, 10 times.

Data were analyzed data by using Mean, S.D., The Mann-Whitney U Test and The Wilcoxon Signed Rank Test.

1. The Moral Behavior of the experimental group was higher than those of the control group at the significant level of .01

2. The Moral Behavior of the experimental group at the posttest was higher than the pretest at the significant level of .01

คำสำคัญ : หนังสือการ์ตูนตัวแบบ การพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรม นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

Key words : Comic Cartoon Modeling, Moral Behavior, Pratomsuksa IV Student's

ความเป็นมาและความสำคัญของ ปัญหา

ปัจจุบันสังคมไทยมีสัญญาณบ่งชี้ว่ามีความซับซ้อน ยุ่งยาก อันเป็นผลกระทบมาจากปัญหาทางจริยธรรม อันได้แก่ การขาดวินัย การฝึกลำบากเกินขีดความสามารถกว่าค่านิยมเชิงจิตนิยม การละเมิดสิทธิต่างๆ ความไม่เสมอภาค การขาดความตระหนักถึงความสำคัญในสิทธิและเสรีภาพของตนเอง การซื้อสิทธิขายเสียงและขาดความรู้ความเข้าใจในสาระของสังคมประชาธิปไตย การขาดความรับผิดชอบและความกระตือรือร้นทางการเมือง จากผลการวิจัยด้านคุณธรรมจริยธรรมตลอดจนผู้นำความคิดในสังคม ต่างเห็นพ้องต้องกันว่าปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมในสังคมเป็นจุดวิกฤต ถึงแม้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ควบคู่คุณธรรม แต่ในทางปฏิบัติครูยังขาดมาตรการ วิธีการ ตลอดจนยุทธวิธีกระบวนการวัดและประเมินผลที่ชัดเจนที่ครูสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีแรงกดดันจากสังคมระดับต่างๆ ให้รัฐมนตรีเห็นความสำคัญของการพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพ ในที่สุดรัฐบาลได้กำหนดหลักการไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ที่เน้นการพัฒนามนุษย์ให้มีศักยภาพ กำหนดบทบาทและความรับผิดชอบของสถาบันการศึกษาในการพัฒนาจิตใจคน โดยมีหลักการในการพัฒนาจิตใจคนให้มีวิสัยทัศน์เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข กรอบกบ้นโยบายของรัฐบาลได้กำหนด หลักการในเรื่องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมไว้อย่างชัดเจน (กรมวิชาการ, 2538) การวางพื้นฐานสำคัญให้กับเด็กและเยาวชนจึงเป็นเรื่องสำคัญที่สุดซึ่งการจัดการศึกษานอกจากจะเสริมสร้างรากฐานทางเชาวน์ปัญญาแล้วจำเป็นจะต้องพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมควบคู่กันไปด้วย ซึ่งพฤติกรรมจริยธรรมเป็นรากฐานที่จำเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินชีวิตในยุคโลกาภิวัตน์เพื่อให้เด็กและเยาวชนเป็นทั้งคนดีคนเก่งและมีความสุข (กรมวิชาการ, 2544)

ปัจจุบันกระบวนการทางการศึกษาทั่วไปต่างได้นำเทคโนโลยีทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นรูปลักษณะของสื่อการสอนและสิ่งต่างๆ ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างแพร่หลาย นอกจากนี้นักวิจัยทางการศึกษาต่างก็พยายามศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อนำผลการวิจัยนั้นไปใช้ในการสนับสนุนและปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษาของสื่อและการใช้สื่อประกอบการสอนเด็ก ประเด็นหนึ่งที่ได้รับการวิจัยอยู่เสมอๆ ก็คือสื่อประเภทภาพ เช่น รูปภาพ ภาพยนตร์ และโทรทัศน์ (สังเขต นาคไพจิตร, 2530) หนังสือการ์ตูนเป็นสื่อการเรียนการสอนชนิดหนึ่งที่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนอย่างมาก และมีการนำไปใช้อย่างกว้างขวาง (นิพนธ์ สุขปริดี, 2528) หนังสือการ์ตูนเป็นสื่อที่มีแนวโน้มที่จะนำไปใช้แพร่หลายมากขึ้น เพราะขณะนี้หนังสือการ์ตูนประกอบการเรียนกำลังเป็นที่นิยมมากในหมู่ชั้นเรียนประถมศึกษา และในความเป็นจริงนั้นหนังสือการ์ตูนเป็นสื่อราคาถูก เป็นรูปแบบหนึ่งของหนังสือที่เป็นสากล ซึ่งเด็กในยุคนี้ทุกคนต้องได้สัมผัสอย่างแน่นอนไม่ช้าก็เร็วไม่ว่าจะเป็นเด็กเก่งหรือเด็กอ่อนอยู่ในครอบครัวที่ร่ำรวยหรือยากจนขณะเด็กๆ อ่านหนังสือการ์ตูนนั้นเหมือนเขาจะไม่สนใจต่อสิ่งใดเลย (FRANK, 1954 อ้างถึงใน สังเขต นาคไพจิตร, 2530) บางคนถึงกับลืมนับประทานอาหารไปเลย (LARRICK, 1964 อ้างถึงใน เบญจมาศ สุชาติวุฒิ, 2535) เด็กที่อ่านหนังสือการ์ตูนนั้นเขาจะอ่านด้วยตัวเขาเองเพื่อความรู้ความสนุกเพลิดเพลิน ไม่มีใครสั่งหรือกำหนดให้เขาอ่าน (LARRICK, 1964 อ้างถึงใน เบญจมาศ สุชาติวุฒิ, 2535) ในการนำเอาการ์ตูนไปใช้ในการเรียนการสอนนั้น ได้มีผลการวิจัยของนักการศึกษาหลายท่านที่สรุปตรงกันว่า แบบเรียนที่ผลิตขึ้นในรูปแบบของการ์ตูนเรื่องช่วยให้เด็กเรียนมีผลการเรียนสูงกว่าแบบเรียนธรรมดา (SONES, 1955 อ้างถึงใน จินตนา ไบกาซูยี, 2534) และผลการวิจัยของประทีน คล้ายนาค (2518 อ้างถึงใน วาสนา เชื้อลี, 2541) ยังพบอีกว่าหากดัดแปลงเนื้อหาบทเรียนธรรมดาที่มีอยู่ให้เป็นหนังสือการ์ตูนเรื่องแล้วจะสามารถใช้หนังสือการ์ตูน

ประกอบการสอนของครูได้ดีกว่าการใช้อุปกรณ์อย่างอื่นที่หายาก และมีราคาแพงแต่ควรจัดเนื้อหาภาพการ์ตูนให้ตรงกับเนื้อหาขอวิชาในหลักสูตรให้มากที่สุด และควรทำในสิ่งที่เป็นามธรรมให้เป็นรูปธรรมด้วย

หนังสือการ์ตูนเป็นสื่อการศึกษาที่มีแนวโน้มว่าจะมีการนำไปใช้อย่างแพร่หลาย เพราะในขณะนี้หนังสือการ์ตูนประกอบหลักสูตรกำลังเป็นที่นิยมกันมากในหมู่นักเรียนประถมศึกษา เพราะหนังสือการ์ตูนนั้นดูง่าย และเรียกร้องความสนใจได้มากกว่าหนังสือที่มีแต่ข้อความและตัวอักษรเพียงอย่างเดียว (ชม ภูมิภาค, 2523) และจากการวิจัยของโซนส์ (SONES, 1944 อ้างถึงใน จินตนา ใบกาชฎี, 2534) ได้ชี้ให้เห็นว่านักเรียนระดับประถมศึกษาสามารถเรียนรู้จากหนังสือการ์ตูนได้ดีกว่าหนังสือแบบเรียนธรรมดา และในเรื่องของความชอบ นักเรียนระดับประถมศึกษาชอบภาพยนตร์การ์ตูนมากกว่าตำราเรียน (วีระ พุฒกลาง, 2541) จากการสำรวจความสนใจและความนิยมในการอ่านหนังสือของเด็กและเยาวชนไทยของกรมวิชาการ ผลปรากฏว่า ร้อยละ 96 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชอบหนังสือประเภทการ์ตูนเรื่องที่มีผลดีกับการเรียนการสอน (กรมวิชาการ, 2520)

จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นถึงความสำคัญความจำเป็นของการศึกษาต่อการปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ไม่ว่าจะเป็นระดับการศึกษาใดก็ตามต่างก็ได้ให้ความสำคัญของความรู้ควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมทุกระดับการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กในวัย 7-11 ปีเป็นช่วงที่มีความสำคัญยิ่งต่อการปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ ถ้าเด็กได้รับการฝึกฝนในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและจริยธรรมควบคู่ไปด้วยจะช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวมีพัฒนาการที่ดีเป็นการวางรากฐานในการเรียนรู้ที่ดีของเด็กต่อไปในอนาคต (สุชา จันทน์เฒ, 2540) นอกจากนั้นทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura กล่าวว่าถ้าการมีตัวแบบที่ดีจะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบซึ่งตัวแบบมีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็กทำ

ให้เด็กจะเกิดการเรียนรู้โดยการเลียนแบบและการกระตุ้นทางสังคมโดยตัวแบบดังนั้น การใช้ตัวแบบในลักษณะต่าง ๆ จึงสามารถกระตุ้นให้เด็กสนใจที่จะรับรู้เก็บจำเลือกการทำพฤติกรรมตามตัวแบบที่ได้รับการเสริมแรงและไม่เลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่ได้รับการเสริมแรง (นิตย บุษามงคล และคณะ, 2541)

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าหนังสือการ์ตูนช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนทำให้นักเรียนสนใจและไม่เบื่อหน่ายในการเรียน และการอ่านยังเป็นทักษะสำคัญในการแสวงหาความรู้ ทั้งยังสามารถส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรม ส่งผลให้การเรียนเป็นไปได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดของ Piaget ระบุขั้นตอนปฏิบัติการด้านรูปธรรมระหว่างอายุ 7-11 ปี เด็กสามารถวาดภาพความคิดในใจได้ ในช่วงดังกล่าวนี้เป็นช่วงของการเรียนระดับประถมศึกษา จึงถือว่าเป็นวัยที่สามารถปลูกฝังให้มีพฤติกรรมจริยธรรมจากการใช้หนังสือการ์ตูนตัวแบบได้ ฉะนั้นความประทับใจและการจินตนาการจากเรื่องที่อ่านจะทำให้เด็กมีแนวทางในการพัฒนาตนเอง และจากการที่เด็กมีลักษณะที่ชอบอ่านหนังสือการ์ตูนนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่สร้างหนังสือการ์ตูนตัวแบบ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ตัวแบบในหนังสือการ์ตูนที่มีพฤติกรรมจริยธรรมแล้วได้รับการเสริมแรงในการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมในนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อให้เด็กเกิดการสังเกตผลดีของการมีพฤติกรรมจริยธรรม และผลเสียของการไม่มีพฤติกรรมจริยธรรม เกิดความเพลิดเพลิน เป็นการให้คติสอนใจ และเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ พัฒนาพฤติกรรมจริยธรรม และจากการสอบถามครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทำให้ทราบจริยธรรมที่ควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมมากที่สุดคือ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความขยันหมั่นเพียร และความเสียสละ เพราะจริยธรรมเหล่านี้เป็นจริยธรรมที่มีความเกี่ยวเนื่องกับสังคม และส่งผลกับสังคมอย่างเห็นได้ชัด มีลักษณะ

เป็นรูปธรรม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาจริยธรรม 5 พฤติกรรม คือ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความสามัคคี และความเสียสละ เพื่อให้เด็กและเยาวชนของชาติเป็นผู้มีคุณภาพให้เป็น มนุษย์ที่ดี สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจและสติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของ ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ที่ได้จากการใช้หนังสือการ์ตูนตัวแบบ ต่อการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรม ระหว่างกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุม

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของ ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ที่ได้จากการอ่านหนังสือการ์ตูนตัวแบบ ต่อการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรม หลังการทดลองกับ ก่อนการทดลอง

สมมติฐานในการวิจัย

1. การใช้หนังสือการ์ตูนตัวแบบทำให้นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มทดลองมีพฤติกรรม จริยธรรม สูงกว่ากลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

2. การใช้หนังสือการ์ตูนตัวแบบทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มทดลองมีพฤติกรรม จริยธรรม สูงกว่าก่อนการทดลอง

คำจำกัดความในการวิจัย

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 ภาคปลาย ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์)

พฤติกรรมจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคล แสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบหรือดเว้นแสดง

พฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมที่สังคมยอมรับ เช่น การให้ทาน การเสียสละเพื่อส่วนรวม การช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก ฯลฯ พฤติกรรมที่สังคมไม่ยอมรับ เช่น การโกงสิ่งของเงินทอง การขโมยและการกล่าวเท็จ ฯลฯ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียน ชายหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) จำนวน 44 คน ได้มาจากการจับสลาก เลือก นักเรียนจำนวน 1 ห้องเรียน จากนักเรียนทั้งหมด 2 ห้องเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชายหญิงชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) จำนวน 20 คน ได้มาโดยที่ผู้วิจัยจับสลากเลือกห้อง เรียน 1 ห้องเรียน ได้ห้อง 4/2 มีนักเรียนจำนวน 44 คน ผู้วิจัยขอให้นักเรียนทำแบบประเมินพฤติกรรม จริยธรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผู้วิจัยคัดเลือกนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมในระดับ ที่ควรปรับปรุง โดยเรียงคะแนนจากน้อยไปหามาก ตามลำดับ จำนวน 20 คน และสุ่มเข้ากลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุมโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลอง 10 และกลุ่มควบคุม 10 คน

3. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยรูปแบบการทดลอง มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (Randomized control group Pretest-Posttest Design) มีการทดสอบก่อน ด้วยแบบประเมิน พฤติกรรมจริยธรรม (Pretest) และ มีการประเมินหลังการทดลอง

4. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. แบบประเมินพฤติกรรมจริยธรรม ของ

นักเรียนซึ่งนักเรียนเป็นผู้ประเมินด้วยตนเอง จำนวน 50 ข้อ

2. แผนการจัดประสบการณ์จำนวน

10 แผน

3. หนังสือการ์ตูนตัวแบบ จำนวน 10 เรื่อง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยจับสลากเลือกห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1 ห้องเรียน ได้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 มีนักเรียน 44 คน เพศหญิง 25 คน เพศชาย 19 คน

2. ผู้วิจัยขอให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 ทำแบบประเมินพฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียน โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมจริยธรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. ผู้วิจัยคัดเลือกนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมในระดับที่ควรปรับปรุง โดยเรียงคะแนนจากน้อยไปหามากตามลำดับ จำนวน 20 คน แล้วนำคะแนนมาจับคู่ ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากแยกคู่ให้อยู่ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ได้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลอง 10 คน เพศหญิง จำนวน 6 คน เพศชาย จำนวน 4 คน และกลุ่มควบคุม 10 คน เพศหญิง จำนวน 4 คน เพศชาย จำนวน 6 คน

4. นักเรียนกลุ่มทดลองจะได้รับการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมโดยใช้หนังสือการ์ตูนตัวแบบ โดยผู้วิจัยดำเนินการสอนตามแบบจัดประสบการณ์ และนำเสนอหนังสือการ์ตูนตัวแบบที่มีพฤติกรรมจริยธรรมที่ต้องการจะพัฒนา 5 คุณธรรม และเสริมแรงด้วยการให้คำชมและคะแนนสะสมแก่นักเรียนที่แสดงความคิดเห็นและตอบคำถามท้ายเรื่อง และนักเรียนที่ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวพฤติกรรมจริยธรรมของตนเอง ทำการทดลองสัปดาห์ละ 3 ครั้ง จำนวน 10 ครั้ง ติดต่อกัน ซึ่งจัดประสบการณ์ใน

รายวิชาสังคม ศาสนา และวัฒนธรรม และในเวลาเดียวกันนี้นักเรียนกลุ่มควบคุมจะได้ทำกิจกรรมหรือแบบฝึกหัดของการจัดการเรียนตามปกติโดยครูประจำชั้นคอยดูแลอย่างใกล้ชิด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

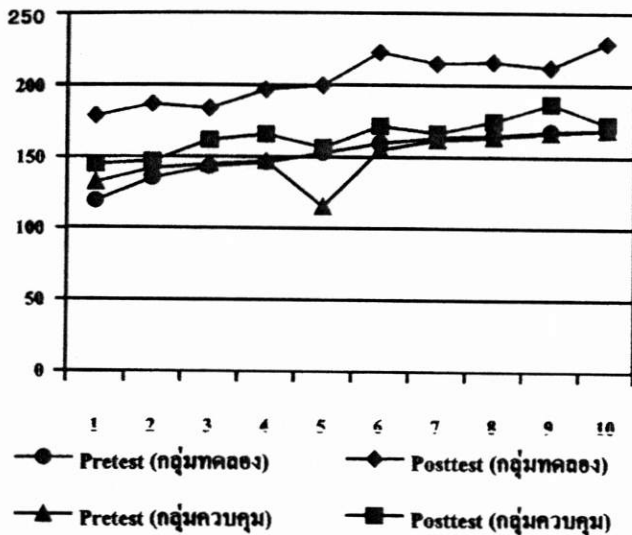
ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) The Mann-Whitney U Test และ The Wilcoxon Signed Rank Test โดยผู้วิจัยดำเนินการดังนี้ (จริยา เสดบุตร, 2522)

1. ใช้ The Mann-Whitney U Test ทดสอบความแตกต่างของคะแนนจากแบบประเมินพฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียนระหว่างคะแนนหลังการทดลอง (Posttest) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

2 ใช้ The Wilcoxon Signed Rank Test ทดสอบความแตกต่างของคะแนนจากแบบประเมินพฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียนระหว่างคะแนนหลังการทดลองกับคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest) ของกลุ่มทดลอง เพื่อทดสอบทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความสามัคคี และความเสียสละก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมสามารถแสดงให้เห็นความแตกต่างได้ด้วยกราฟเส้นในภาพที่ 1

ภาพที่ 1

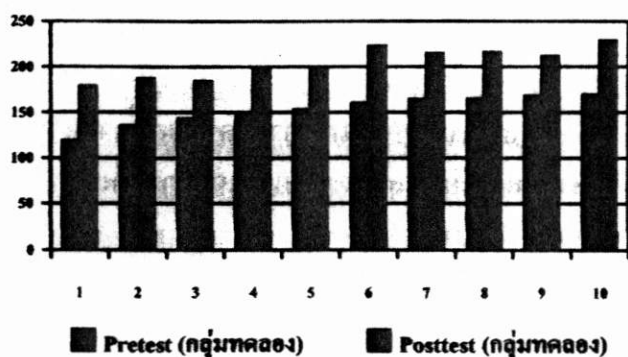
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้โดยปรากฏว่า คะแนนพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความสามัคคี และความเสียสละหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า การพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมใน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) โดยวิธีการทดลองให้นักเรียนได้ดูตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความสามัคคี และความเสียสละจากหนังสือการ์ตูน มีผลทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความสามัคคี และความเสียสละ สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามปกติ เพราะวิธีการที่ผู้วิจัยใช้หนังสือการ์ตูนตัวแบบเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยวิธีการเลียนแบบ ตามทฤษฎีการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเรียนรู้แบบการกระทำของผู้อื่น Bandura (1977) กลุ่มทดลองในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อายุประมาณ 9-11 ปี

ซึ่งเป็นวัยที่ชอบที่จะเรียนรู้และเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบ การใช้ตัวแบบในหนังสือการ์ตูนที่มีพฤติกรรม จริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบความขยันหมั่นเพียร ความสามัคคี และความเสียสละ และตัวแบบได้รับการเสริมแรง จึงน่าจะมีอิทธิพลทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองปฏิบัติตามพฤติกรรมของตัวแบบ

การที่ผู้วิจัยมีการให้การเสริมแรงแก่นักเรียนที่มีความสามารถตอบคำถามท้ายเรื่องได้ถูกต้องและได้เล่าถึงพฤติกรรมจริยธรรมของตนเองน่าจะมีส่วนช่วยกระตุ้นและจูงใจให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความสามัคคี และความเสียสละ สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามปกติ

2. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติ The Mann-Whitney U Test พบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความสามัคคี และความเสียสละหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการเปรียบเทียบของกลุ่มทดลองคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติ The Wilcoxon Signed Rank Test พบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถแสดงคะแนนพฤติกรรมจริยธรรม ได้แก่ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความสามัคคี และความเสียสละที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนแต่ละคนได้ด้วยกราฟแท่งในภาพที่ 2

ภาพที่ 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้โดยปรากฏว่าคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความสามัคคี และความเสียสละ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าการทดลองโดยให้กลุ่มทดลองได้ดู ฟัง และอ่านหนังสือการ์ตูนตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความสามัคคี และความเสียสละ มีผลในการพัฒนาและส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความสามัคคี และความเสียสละ ของนักเรียนกลุ่มทดลอง เพราะ นักเรียนกลุ่มทดลองเป็นเด็กระดับประถมศึกษาซึ่งสุรางค์ไคว้ตระกูล (2541) กล่าวว่า ตัวแบบจะมีอิทธิพลกับวัยนี้ และพฤติกรรมของคนเราส่วนมากจะเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบจากตัวแบบ เนื่องจากเด็กมีความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนมาก การจัดประสบการณ์ให้นักเรียนได้ฟัง ดูและอ่านหนังสือการ์ตูนตัวแบบที่ผู้วิจัยจัดขึ้น เป็นการให้ข้อมูลที่ทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองได้เก็บจำและเลือกปฏิบัติตามพฤติกรรมของตัวแบบที่ได้รับการเสริมแรงตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการวิจัยเป็นหนังสือการ์ตูนตัวแบบที่มีสีสันสดใสสวยงามทั้งรูปเล่มมีขนาดพอเหมาะ เนื้อหาในแต่ละเรื่องไม่ยาวจนเกินไป และเนื้อเรื่องมีเนื้อหาและตัว

ละครที่ใกล้เคียง กับชีวิตจริงของนักเรียนกลุ่มทดลอง เช่น เป็นเด็กนักเรียนวัยเดียวกัน ลูกสัตว์เป็นตัวเอก และผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีส่วนร่วมในการอ่านหนังสือการ์ตูนให้เพื่อนฟัง มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามท้ายเรื่องตลอดจนให้การเสริมแรงเป็นการสะสมคะแนนและคำชม ทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีความตั้งใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนมากขึ้น ซึ่งน่าจะเป็นผลให้นักเรียนกลุ่มทดลองได้เรียนรู้และเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความสามัคคี และความเสียสละ จากตัวแบบที่แสดงให้เห็นมากขึ้น ซึ่งตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชื่อว่าบุคคลเลือกกระทำตามแบบอย่างที่ได้ผลบวกจากการกระทำ การจัดเวลาในการทดลองที่ผู้วิจัยได้จัดขึ้นสัปดาห์ละ 3 ครั้ง เป็นการซ้ำ (Repetition) ซึ่งสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นบ่อยๆ ย่อมสามารถเรียกร้องให้คนเราเกิดความสนใจต่อสิ่งนั้นได้ เช่น การลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์ทุกๆ วัน (คณาจารย์ภาคจิตวิทยาการศึกษา, 2540) ในการทดลองครั้งนี้การซ้ำจึงจะทำให้ให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีความสนใจเนื้อหาที่เป็นพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความขยันหมั่นเพียร และความเสียสละ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเอง อาจกล่าวได้ว่า ความใส่ใจของผู้เรียนมีความสำคัญมาก ถ้าผู้เรียนไม่มีความใส่ใจการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบก็อาจจะไม่เกิดขึ้น ซึ่งกระบวนการใส่ใจนี้จะขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้สังเกต เช่น มีความตั้งใจ รับรู้อย่างถูกต้อง ลักษณะของกิจกรรมที่เลียนแบบ เช่น พฤติกรรมที่ไม่สลับซับซ้อน ลักษณะของตัวแบบ เช่น ตัวแบบที่มีลักษณะเด่นมีความน่าเชื่อถือ ความคล้ายคลึงของตัวแบบกับ ผู้สังเกต เช่น เพศ อายุ จากพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงหลังการทดลองโดยสิ่งเร้าที่เป็นตัวแบบจะทำให้เกิดพฤติกรรมที่คงทนเนื่องมาจากความประทับใจในตัวแบบ ซึ่งแม้จะไม่ปรากฏตัวแบบอยู่ตรงหน้า แต่ผู้สังเกตก็สามารถ

ระลึกจากสิ่งที่จดจำไว้ และแสดงพฤติกรรมตามอย่างตัวแบบได้ในเวลาต่อมา การจูงใจด้วยการเสริมแรงเป็นการช่วยให้พฤติกรรม การแสดงออกของผู้สังเกตคงอยู่ต่อไป เพราะมนุษย์มิได้แสดงพฤติกรรมทุกอย่างตามตัวแบบแต่มีแนวโน้มจะแสดงพฤติกรรมที่ได้รับการเสริมแรงมากกว่าพฤติกรรมที่แสดงแล้วไม่ได้รับการเสริมแรง หรือแสดงแล้วถูกลงโทษ จากลักษณะที่ได้กระตือรือร้นไปศึกษา ชอบอ่านหนังสือการ์ตูนและการ์ตูนสามารถดึงดูดความสนใจให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การ์ตูนเป็นสื่อในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนได้ด้วย และจากการจัดเวลาในการทดลองที่ผู้วิจัยได้จัดขึ้นสัปดาห์ละ 3 ครั้ง เป็นการซ้ำ ซึ่งสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นบ่อยๆ ย่อมสามารถเรียกร้องให้คนเราเกิดความสนใจต่อสิ่งนั้น อาจกล่าวได้ว่าหนังสือการ์ตูนตัวแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีลักษณะสีสันสดใส สวยงาม และตัวแบบในหนังสือการ์ตูนเป็นภาพการ์ตูนที่นักเรียนรู้จักและใช้สำนวนภาษาที่เหมาะสมกับวัย จึงสามารถพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความสามัคคีและความเสียสละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้จริง

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ผลการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ทราบว่าหนังสือการ์ตูนตัวแบบที่มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความสามัคคี และความเสียสละ สามารถพัฒนาพฤติกรรม จริยธรรมในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา สามารถนำไปเป็นแนวทางในการสอนพฤติกรรมจริยธรรมได้ เพราะพฤติกรรมจริยธรรมเป็นเรื่องยากที่จะสอน จึงควรมีเทคนิคและสื่อการสอนที่จะเป็นเครื่องเร้าให้เด็กเกิดความสนใจ อยากเรียน อยากรู้ อยากเห็นและใคร่ที่จะปฏิบัติตาม

2. เนื้อหาในหนังสือการ์ตูนต้องเหมาะสมกับวัยของเด็ก ไม่ซับซ้อน ใช้ภาษาเข้าใจง่าย

3. ในการจัดการแผนการจัดประสบการณ์ควรศึกษาให้ละเอียดและมีความเข้าใจอย่างชัดเจน จะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4. การพัฒนาพฤติกรรมโดยใช้ตัวแบบสามารถนำไปพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมด้านอื่น ๆ ของเด็ก เช่น ความประหยัด ความกตัญญู

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัจจัย ส่วนตัวของเด็ก เช่น เพศ อายุ และระดับสติปัญญา การเลี้ยงดู เพื่อจะได้ตัวแปรที่อาจจะมีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมของเด็ก

2. ควรมีการติดตามผลหลังการเสร็จสิ้นการทดลองในระยะยาว อาจจะเป็น 1 เดือน 1 ภาคเรียน หรือ 1 ปีการศึกษา เพื่อดูผลของการใช้หนังสือการ์ตูน

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ, 2538 หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพมหานคร ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

คณาจารย์ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา. 2540. จิตวิทยาเบื้องต้น. ขอนแก่น คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

จริยา เสดบุตร. 2522. การวัดและการประเมินผลทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร ฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

จินตนา ไบกาชยี่. 2534. "เทคนิคการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก" เอกสารการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย คณะกรรมการพัฒนาหนังสือและองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ณ ศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด.

- ชม ภูมิภาค. (2523). "เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา". บทความวิทยุกระจายเสียงการศึกษาเพื่อคุณธรรม. กรุงเทพมหานคร ฯ : สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย
- นิตย บุษงามงคล และคณะ. 2541. การส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นอนุบาล 1 ของโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นิพนธ์ ศุขปรีดี. 2528. โสตทัศนศึกษา. กรุงเทพมหานคร ฯ : แพรววิทยา
- เบญจมาศ สุขาดิวิทย์ . 2535. ผลของการใช้หนังสือการตูนประกอบการสอนจริยศึกษาที่มีต่อมโนทัศน์ทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาสนา เชื้อลี. 2541. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการสอนโดยใช้หนังสือการตูนกับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วีระ พุดกลาง. 2541. การศึกษาเปรียบเทียบความชอบภาพยนต์การ์ตูนของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สังเขต นาคไพจิตร. 2530. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการเรียนจากการ์ตูนสีกับการ์ตูนขาวดำ. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทร-วิโรฒ ประสานมิตร.
- สุชา จันทน์เอม. 2540. จิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร ฯ : ไทยวัฒนาพานิช
- Bandura 1977. *Social Learning Theory*. Englewood Cliffs, N.J : Prentice Hall, Inc.